

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПОПУЛЯЦІЙ КЕФАЛЕВИХ (MUGILIDAE) РИБ У ШАБОЛАТСЬКОМУ ЛИМАНІ

М. І. Бургаз, marynaburhaz@gmail.com, Одеський національний університет ім.
І.І. Мечникова, м. Одеса

Д. О. Цвігун, Dimatsvigun@gmail.com, Одеський національний університет ім.
І.І. Мечникова, м. Одеса

Шаболатський лиман є важливою природною водоймою південного регіону України. Його екосистема відіграє значну роль у біорізноманітті та господарській діяльності, зокрема для рибальства. Кефалеві риби, що населяють лиман, є важливими представниками місцевої іхтіофауни і мають як екологічне, так і економічне значення. Однак стан популяції цих риб сильно залежить від гідрологічних та гідрохімічних умов, що постійно змінюються під впливом природних і антропогенних чинників.

Кефалеві риби є важливими для екологічної рівноваги лиману, оскільки вони відіграють роль у трофічних ланцюгах, сприяючи балансу екосистеми. Крім того, ці риби мають велике значення для рибальства та є важливим джерелом доходів для місцевих мешканців.

До чинників, що справляють значний вплив на стан популяції кефалевих риб в Шаболатському лимані, слід віднести гідрологічні (динаміка рівня води, солоність, температура води тощо) та гідрохімічні умови (вміст кисню, концентрація поживних речовин (азоту, фосфору), важкі метали та токсичні речовини тощо).

Отже, гідрологічні умови, такі як рівень води, мають ключовий вплив на популяції кефалевих риб. Під час посушливих періодів рівень води в лимані може суттєво знижуватися, що призводить до зменшення доступних місць для нересту і зміни екологічних умов.

Солоність води є одним із найважливіших чинників, що впливають на розмноження та виживання кефалевих риб. Шаболатський лиман є солонуватоводною водоймою, і солоність може суттєво змінюватися в залежності від сезонів і кількості води, що надходить з Дністра та Чорного моря.

Температура води в лимані також значно впливає на життєдіяльність кефалевих риб. Її підвищення може пришвидшувати процеси метаболізму у риб, проте екстремальні значення температури можуть негативно позначитися на їхньому стані і сприяти розвитку стресових ситуацій або навіть загибелі.

Рівень розчиненого у воді кисню є критично важливим для існування кефалевих риб. Недостатня кількість кисню (гіпоксія) може призвести до загибелі риб або їх міграції в пошуках більш придатних для життя місць. Гіпоксичні умови часто виникають у результаті евтрофікації.

Забруднення води азотними і фосфорними сполуками через стік сільськогосподарських угідь, стічні води та інші антропогенні чинники викликає евтрофікацію, що негативно позначається на стані водойми. Антропогенне забруднення важкими металами, пестицидами та іншими токсичними речовинами також становить загрозу для кефалевих риб.

Основними проблемами для збереження популяції кефалевих риб у Шаболатському лимані є погіршення гідрохімічних умов через забруднення, евтрофікацію, а також зміни рівня води і солоності внаслідок кліматичних змін та антропогенного впливу.

Для збереження популяції кефалевих риб необхідно розробити комплексні заходи, спрямовані на поліпшення екологічного стану лиману. Це включає зниження рівня забруднення водойми, відновлення природних середовищ існування риб, а також регулювання рибальства для запобігання надмірному вилову.

Комплексний моніторинг гідрологічних та гідрохімічних умов у Шаболатському лимані є важливим інструментом для збереження популяції кефалевих риб. Вивчення впливу різних екологічних чинників на стан іхтіофауни дозволяє розробляти ефективні заходи зі збереження біорізноманіття та забезпечення сталого розвитку рибальства в регіоні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шек П. В., Бургаз М. І. Особенности питания и пищевые взаимоотношения кефалевых рыб в Шаболатском лимане, как фактор, определяющий стратегию их пастбищного выращивания // Сучасні проблеми теоретичної і практичної іхтіології : Х Міжнар. іхтіол. наук.-практ. конф. : матер. Київ, 2017. С. 382—384.

2. Бургаз М. І. Особливості харчування кефалевих риб в природних акваторіях // Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку : Міжнар. наук.-практ. конф., Херсон, 25-26 жовт. 2018 р. : матер. Херсон, 2018. С. 366—370.
 3. Перспективи рибогосподарського використання лиманів північно-західного Причорномор'я: монографія / Шекк П. В. та ін. Одеса : Одеський державний екологічний університет, 2020. С. 320.
-
-